

Електронне наукове фахове видання "Ефективна економіка" включено до переліку наукових фахових видань України з питань економіки (Категорія «Б», Наказ Міністерства освіти і науки України від 11.07.2019 № 975) www.economy.nayka.com.ua | № 12, 2021 | 30.12.2021 р.

DOI: [10.32702/2307-2105-2021.12.100](https://doi.org/10.32702/2307-2105-2021.12.100)

УДК: 336.2

*I. С. Луценко,
к. е. н., доцент, доцент кафедри фінансів,
Одеський національний економічний університет, м. Одеса
ORCID ID: 0000-0002-9613-4307*

*A. O. Полянцева,
студентка кафедри фінансів,
Одеський національний економічний університет, м. Одеса
ORCID ID: 0000-0002-3836-5078*

СУЧАСНИЙ СТАН ОПОДАТКУВАННЯ СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

*I. Lutsenko
PhD in Economics, Associate Professor, Associate Professor of the Department of Finance,
Odessa National Economic University, Odessa
A. Polyantseva
Student of the Department of Finance, Odessa National Economic University, Odessa*

CURRENT STATE OF TAXATION OF AGRICULTURAL ACTIVITIES

У статті досліджується сучасний стан оподаткування діяльності сільськогосподарських суб'єктів господарювання в Україні. Визначено, що сільськогосподарські товаровиробники з метою оподаткування своєї діяльності можуть застосовувати загальну систему оподаткування та спеціальний режим оподаткування. Зазначено, що загальна система оподаткування представлена податком на прибуток та окрім цього податку ще передбачає оподаткування всіма податками та зборами, які необхідно сплачувати сільськогосподарським товаровиробникам залежно від виникнення об'єкта та бази оподаткування.

Окреслено особливий період звітування підприємств аграріїв, що є платниками податку на прибуток. Досліджено механізм застосування спеціального режиму оподаткування аграріями та критерії відповідності права їх перебування на єдиному податку для юридичних осіб й фізичних осіб-підприємців. Висвітлено у ретроспективі особливості оподаткування суб'єктів господарювання сільськогосподарської діяльності податком на додану вартість. Визначено види сільськогосподарських товарів (продукції) до яких у 2021 р. застосовується 14% податку на додану вартість. Визначені актуальні зміни 2022 р. в оподаткуванні сільськогосподарської діяльності податком на прибуток підприємств, єдиним податком, податком на доходи фізичних осіб.

The agrarian sector of the economy is one of the most important basic sectors of Ukrainian economy that requires state support through the prism of methods of state regulation, where taxation is one of the most effective and sensitive.

This article investigates the current state of taxation of agricultural business entities in Ukraine and outlines the problem aspects of their taxation. It is determined that agricultural producers for the taxation of their activities can use the general taxation system and special taxation regime. It is noted that the general system of taxation is represented by a tax on profits, but apart from this tax also provides for the taxation of all taxes and fees that must be paid by agricultural producers, depending on the origin of the object and the basis of taxation. The special regime of taxation for the subjects of state ownership of agribusiness represented by 4 groups of a single tax.

Fixed a special period of accounting of enterprises of agrarians, which are payers of income tax. Investigated the mechanism of application of special tax regime by farmers and the criteria for compliance of their right to stay on a single tax for legal entities and individuals-entrepreneurs. Covered retrospectively peculiarities of taxation of entities of agricultural business by a tax on surplus value. Analyzed the dynamics of rates of 4 groups of unified tax for the period 2015-2021 and concluded that the increase in rates of unified tax greatly increased the tax burden on taxpayers of agricultural activities. It is highlighted in retrospect the peculiarities of taxation of the subjects of state ownership of agricultural activities by a tax on surplus value. Generalized benefits that were introduced from the value added tax for agricultural enterprises and were valid until 2017.

Listed types of agricultural goods (products) to which the 14% rate of tax on surplus value in 2021. The current changes of 2022 in taxation of agricultural activities by corporate income tax, unified tax, income tax on natural persons are indicated. Measures are proposed to stimulate economic entities for the effectiveness of their functioning.

Ключові слова: *оподаткування сільськогосподарських товаровиробників; спеціальний режим оподаткування; загальна система оподаткування.*

Keywords: *taxation of agricultural commodity producers; dedicated mode of taxation; general system of taxation.*

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок із важливими науковими чи практичними завданнями. В сучасних умовах розвитку економіки України важливим аспектом для забезпечення успішного її економічного стану є розвиток сільського господарства. Оскільки саме ця царина є однією з найважливіших базових галузей економіки України. Через важливість її розвитку в Україні виникає практична необхідність державної підтримки та захисту вітчизняних сільськогосподарських товаровиробників за допомогою методів державного регулювання, де оподаткування є одним з дієвих та відчутних.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Досліджуючи актуальність обраної теми варто зазначити, що на сьогодні досить багато українських вчених дослідили особливості оподаткування сільськогосподарських суб'єктів господарювання. Серед них варто виділити таких як: Голобородько Т.В., Радова О.В., Добрунік Т.П., Буцька О.Ю., Руснак А.В., Подаков Є.С., Бурковська А.В., Ігнатенко М.М., Сидоренко Р.В. Також обрану тематику у правовому аспекті досліджував Жмидінський В.П. Крім того, Тулуш Л.Д. розглядав це питання у розрізі розвитку системи оподаткування сільськогосподарських товаровиробників в умовах долучення України до СОТ.

Проте, незважаючи на неабияку зацікавленість вітчизняних вчених у цьому питанні, на сьогодні система оподаткування сільськогосподарських суб'єктів господарювання зазнає постійних змін та має багато прогалин. Саме тому виникає необхідність проведення дослідження у цій царині.

Мета статті. Метою дослідження є висвітлення сучасного стану оподаткування суб'єктів господарювання сільськогосподарської діяльності в Україні.

Виклад основного матеріалу. На сьогодні відповідно до правочинів законодавства України суб'єкти господарювання сільськогосподарської діяльності мають право на оподаткування своєї діяльності за двома системами, а саме: загальною та спрощеною (рис. 1).

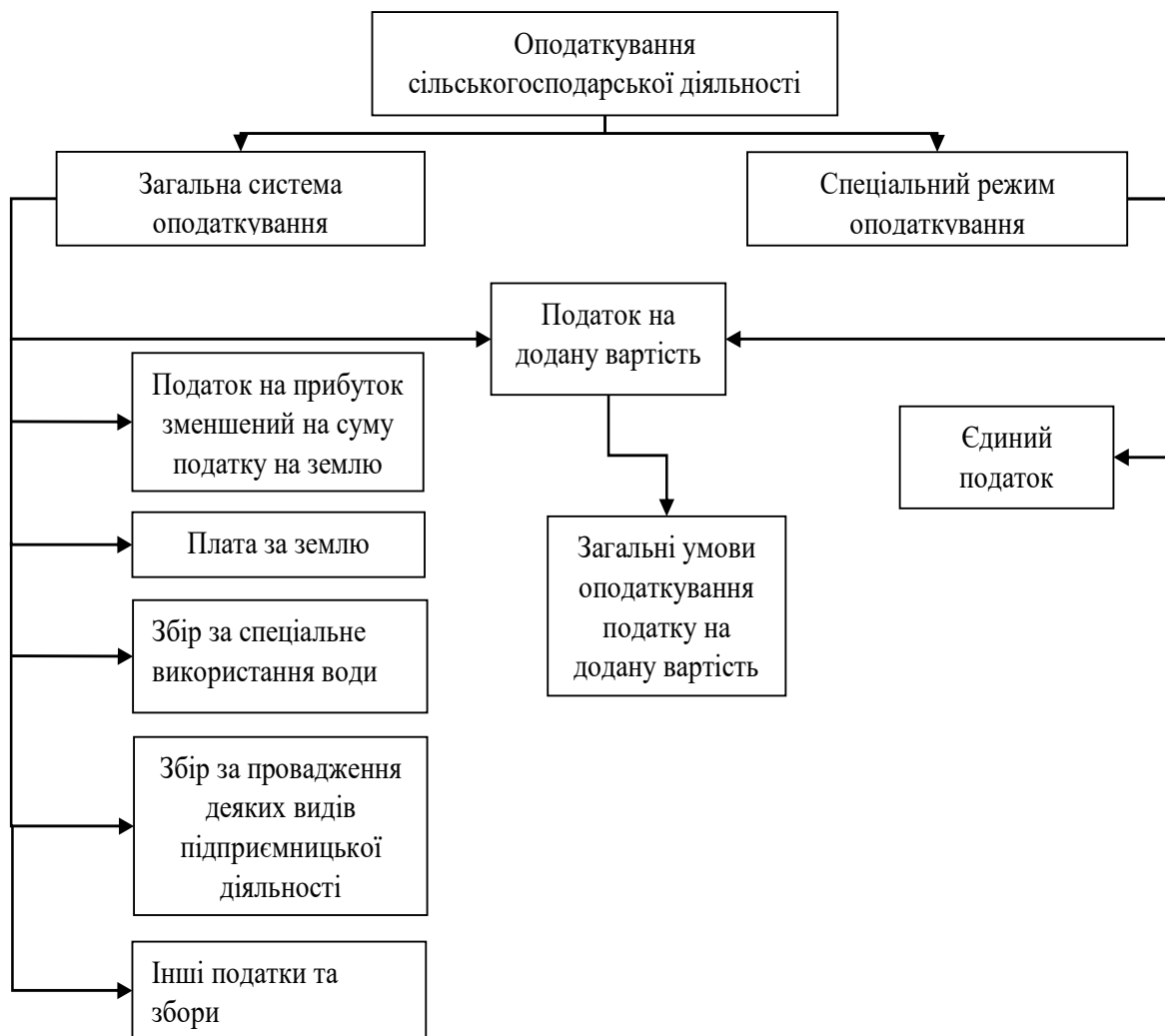

Рис. 1. Альтернативи оподаткування суб'єктів господарювання сільськогосподарської діяльності
Джерело: побудовано автором відповідно до Податкового кодексу України [5]

Висвітливо кожен з цих режимів детальніше. Загальна система оподаткування відповідно до Податкового кодексу України [5] представлена податком на прибуток підприємств. Проте, окрім цього податку, ще передбачає оподаткування всіма податками та зборами, які необхідно сплачувати сільськогосподарським товаровиробникам залежно від виникнення об'єкта та бази оподаткування.

Найбільшу частку при сплаті податків на загальній системі оподаткування складає податок на прибуток. На сьогодні, ставка податку на прибуток для сільськогосподарських підприємств складає 18%. Відповідно до Податкового Кодексу України об'єктом оподаткування вище зазначеним податком є прибуток джерело якого може знаходитись як в Україні, так і за її межами. Додамо, що прибуток визначається шляхом коригування фінансового результату до оподаткування, який в свою чергу визначений у фінансовій звітності підприємства згідно із національними та міжнародними стандартами бухгалтерського обліку та фінансової звітності, на податкові різниці [5].

Варто додати, що до 2017 року сільськогосподарські виробники знаходячись на загальній системі оподаткування, які підпадали під визначення, закріплене у ст.209 Податкового кодексу України, могли обрати загальний або «сільськогосподарський» період звітування [2]. Проте, відповідно до Закону України «Про внесення змін до Податкового кодексу України та деяких законодавчих актів України щодо забезпечення збалансованості бюджетних надходжень у 2017 році» [3] ст. 209 ПКУ з 01.01.2017 року втратила свою чинність. У результаті чого сільськогосподарські товаровиробники втратили можливість до 01.07.2020 р. застосовувати особливий річний період звітування з податку на прибуток. Втім, починаючи з 23.05.2020 р. зазначена прогалина в правових податкового законодавства була виправлена. Так, Законом України від 16.01.2020 р. № 466-ІХ внесено зміни до пп. 137.4.1 ПКУ, а саме: посилання на ст. 209 виключено. Отже, сільськогосподарські підприємства, які є платниками податку на прибуток знову мають можливість скористатися особливим податковим періодом вже починаючи з 01.07.2020 року, що є актуальним й по сьогодні.

З іншого боку, сільськогосподарські суб'єкти господарювання можуть оподатковуватись за спеціальним режимом оподаткування. Спрощена система оподаткування дозволяє спростити механізм сплати

податків для суб'єктів господарювання. Спираючись на Податковий кодекс України можемо зауважити, що сільськогосподарської діяльності виділяється окрема спеціальна група єдиного податку – четверта [5].

Платниками єдиного податку 4-ї групи можуть бути як юридичні особи, незалежно від форми власності, так й фізичні особи-підприємці, які провадять свою діяльність у сфері виробництва, переробки та збути сільськогосподарської продукції. Також до них відносяться рибницькі, рибальські та риболовецькі господарства, які займаються розведенням, вирощуванням та виловом риби у озерах, ставках та водосховищах. Втім, критерії права перебування суб'єктів господарювання сільськогосподарської діяльності на спеціальному режимі оподаткування для юридичних осіб та фізичних осіб-підприємців є відмінними, що представимо у таблиці 1.

Таблиця 1.

Критерії права перебування суб'єктів господарювання сільськогосподарської діяльності на спеціальному режимі оподаткування

№ з/п	Для суб'єктів господарювання - юридичних осіб	Для суб'єктів господарювання фізичних осіб-підприємців
1	Сільгосптоваро-виробник, який займається виробництвом сільськогосподарської продукції, що підпадає під визначення груп 1-24 УКТ ЗЕД, якщо такі товари (готова продукція) вирощуються, відгодовуються, виловлюються, збираються, виготовляються, виробляються, переробляються безпосередньо виробником цих товарів (продукції) та/або розведенням, вирощуванням та виловом риби у внутрішніх водоймах (озерах, ставках та водосховищах) та її переробкою на власних чи орендованих потужностях, у тому числі власно-виробленої сировини на давальницьких умовах, та здійснювати операції з її постачання	Сільгосптоваро-виробник, який займається виробництвом сільськогосподарської продукції та/або розведенням, вирощуванням та виловом риби у внутрішніх водоймах (озерах, ставках та водосховищах) та її переробкою на власних чи орендованих потужностях, у тому числі власновиробленої сировини на давальницьких умовах, та здійснює операції з її постачання
2	-	Зареєстрований як фермерське господарство сімейного типу
3	Частка сільськогосподарського товаровиробництва за попередній податковий (звітний) рік має бути більшою за 75 %.	Займається виключно сільськогосподарською діяльністю. Отже, займатися виробництвом та постачанням інших видів продукції, крім сільськогосподарської, чи наданням послуг, у тому числі сільськогосподарських заборонено.
4	Використовує працю найманих працівників	Не використовує працю найманих осіб. Займатися вирощуванням сільськогосподарської продукцією має сам фермер і члени такого фермерського господарства (тобто члени його сім'ї).
5	Повинен мати у власності чи у користуванні сільгоспугіддя та/або землі водного фонду.	Має у власності чи у користуванні членів ФГ сільгоспугіддя та/або землі водного фонду. Проте, їх площа не повинна бути меншою 2 га і бути більшою 20 га.
6	-	Має право вирощувати сільгосппродукцію тільки на території органу місцевого самоврядування, де він зареєстрований як платник податків. Однак, продавати власновирощену сільгосппродукцію ФОП, який є сімейним ФГ, може будь-де.
7	Не повинен мати податкового боргу	Не повинен мати податкового боргу

Джерело: складено автором відповідно до Податкового кодексу України [5]

Відповідно до ст. 291.5 ПКУ платниками єдиного податку 4 групи не можуть бути суб'єкти господарювання:

- у яких більш ніж 50 % доходу складає дохід, отриманий від реалізації декоративних рослин, диких тварин і птахів, хутряних виробів і хутра;
- що провадять діяльність з виробництва підакцизних товарів, крім виноградних виноматеріалів вироблених на підприємствах первинного виноробства для підприємств вторинного виноробства, а також крім електричної енергії, виробленої кваліфікованими когенераційними установками та/або з відновлюваних джерел енергії;

- які станом на 1 січня звітного року мають податковий борг, окрім безнадійного податкового боргу, який виник внаслідок дії обставин непереборної сили;

- які не мають у власності або у користуванні сільгоспугіддя та/або землі водного фонду [5].

Варто зазначити, що з 1 січня 2022 р. спеціальний режим оподаткування не мають право застосовувати суб'єкти господарювання основна діяльність яких є розведення та вирощування перепелів та страусів, свійської птиці та/або виробництво з неї м'яса. Проте, з метою підтримки цього виду діяльності аграріїв відповідно п. 57 підрозд. 4 розд. XX Податкового кодексу України від оподаткування податком на прибуток звільнено прибуток підприємств сільськогосподарської діяльності, які займаються тільки домашньою птицею (окрім курей) - вирощуванням, виробництвом з неї м'яса та реалізацією цієї продукції. а звільнені кошти від оподаткування спрямовуються лише на розвиток виробництва цієї сфери діяльності сільгоспвиробників.

Крім того, перебуваючи на четвертій групі єдиного податку суб'єкти господарювання звільняються від сплати наступних податків і зборів, а саме:

- податку на прибуток суб'єктів господарювання;

- податку на майно, а саме земельного податку. Втім, варто звернути увагу, що від сплати податку суб'єкт не звільняється у разі наявності в нього земельних ділянок, що не використовуються для ведення сільськогосподарської діяльності;

- рентної плати за спеціальне використання води.

Отже, платники на спрощеній системі оподаткування оподатковуються єдиним податком, податком на додану вартість, єдиним соціальним внеском, а також сплачують податок на доходи фізичних осіб та військовий збір як податкові агенти за своїх працівників [5].

Доцільно додати, що відповідно до ст. 292-1 Податкового кодексу України базою оподаткування єдиним податком для сільськогосподарських товаровиробників є нормативна грошова оцінка 1 гектара сільськогосподарських угідь з урахуванням коефіцієнта індексації, який визначено станом на 1 січня базового звітного року [5].

В рамках дослідження умов оподаткування за єдиним податком вважаємо доцільним проаналізувати динаміку зміни ставок єдиного податку 4-ї групи за 2015 – 2021 рр. відповідно до об'єкту оподаткування (таблиця 2).

Таблиця 2.

Динаміка ставок єдиного податку 4 групи за період 2015-2021 рр. [5]

Об'єкт оподаткування	2015 р	2016 р.	2017 – 2021 рр.	Зміна ставок з 2021 р. до 2015 р., %
Рілля, сіножаті та пасовища: – крім ріллі, сіножатей і пасовищ, розташованих у гірських зонах та на поліських територіях, а також сільськогосподарських угідь, що перебувають в умовах закритого ґрунту	0,45	0,81	0,95	у 2,11 рази
– для ріллі, сіножатей і пасовищ, розташованих у гірських зонах та на поліських територіях	0,27	0,49	0,57	У 2,11 рази
Багаторічні насадження: – крім багаторічних насаджень, розташованих у гірських зонах та на поліських територіях;	0,27	0,49	0,57	у 2,11 рази
– для багаторічних насаджень, розташованих у гірських зонах та на поліських територіях	0,09	0,16	0,19	у 2,11 рази
Сільськогосподарські угіддя, що перебувають в умовах закритого ґрунту	3,0	5,4	6,33	у 2,11 рази
Землі водного фонду	1,35	2,43	2,43	у 1,8 рази

Джерело: складено автором відповідно до Податкового кодексу України [5]

За результатами проведеного аналізу можемо констатувати, що у порівнянні із 2015 р. ставки єдиного податку зросли трохи більше ніж у 2 рази, а за землями водного фонду у 1,8 рази. За даними наведеними у таблиці 1 бачимо, що найбільш суттєві зміни відбулись у 2016 році.

На нашу думку, ці зміни були обумовлені проведенням податкової реформи у 2016 р. Вважаємо, що збільшення ставок єдиного податку досить суттєво підвищили податкове навантаження на платників сільськогосподарської діяльності, які користуються спеціальним режимом оподаткування. Саме тому, кількість сільськогосподарських товаровиробників знизилась через неспроможність сплачувати такі високі податки.

Єдиний податок сплачується щомісячно протягом 30 календарних днів, наступних за останнім календарним днем базового звітного (податкового) місяця, у розмірі третини суми податку, визначеної на кожний квартал від річної суми податку, у таких розмірах:

- у I кварталі – 10 відсотків;

- у II кварталі – 10 відсотків;

- у III кварталі – 50 відсотків;

- у IV кварталі – 30 відсотків

Окрім, спрощеної та загальної системи оподаткування до 2017 року в Україні діяли пільгові умови оподаткування ПДВ сільськогосподарських підприємств. Проте, Законом України «Про внесення змін до Податкового кодексу України та деяких законодавчих актів України щодо забезпечення збалансованості бюджетних надходжень у 2017 році» було скасовано режим пільгового оподаткування податком на додану вартість. Так, до 2017 року сільгоспвиробники мали змогу на використання пільгових умов оподаткування ПДВ, а саме:

- до 1 січня 2016 року сільгоспвиробники не сплачували всі суми нарахованого податкового зобов'язання з ПДВ, а залишали у себе для розвитку своєї діяльності.

- діяв спеціальний механізм сплати ПДВ. Так, при здійсненні операцій із зерновими та технічними культурами 85% податкового зобов'язання надходило до державного бюджету, а 15% - на спеціальний рахунок; операції з продукцією тваринництва – 20% до державного бюджету, 80% спрямовуються на спеціальний рахунок; операції з іншими сільськогосподарськими товарами та послугами – 50% до державного бюджету, 50% спрямовуються на спеціальний рахунок [4, 5]. Проте, починаючи з 01.01.2017 у зв'язку із скасуванням спеціального режиму оподаткування ПДВ усі сільгоспвиробники, які зареєстровані як суб'єкти спеціального режиму оподаткування, були переведені на загальну систему оподаткування ПДВ [6]. Втрата чинності пільгових умов оподаткування ще більше вплинуло на і так великий податковий тягар на суб'єктів господарювання аграрного сектору економіки.

Крім того, з метою підтримки підприємств сільськогосподарської діяльності з 01 березня 2021 р. відбулось зниження ставки податку на додану вартість з 20 % до 14 % на операції з імпорту та постачання на території України сільськогосподарської продукції по окремим видам сільськогосподарської продукції (таблиця 3).

Таблиця 3.

Види сільськогосподарської продукції до яких застосовується ставка податку на додану вартість 14%

З 01.03.2021	Після 01.08.2021	З 01.03.2021	Після 01.08.2021
Продукція тваринного походження		Продукція рослинного походження	
0102 велика рогата худоба, жива, 0103 свині, живі, 0104 10 вівці, 0401 (в частині молока незбираного)	До жодного виду продукції тваринного походження не застосовується ставка 14%. З 01.08.2021 р. діє ставка 20%	1001 пшениця і суміш пшениці та жита (меслин), 1002 жито, 1003 ячмінь, 1004 овес, 1005 кукурудза, 1201 соєві боби, 1204 00 насіння льону, 1205 насіння свиріпи та ріпака, 1206 00 насіння соняшника, 1207 насіння та плоди інших олійних культур, 1212 91 цукрові буряки	До відповідної продукції 1002 жито, 1004 овес, 120400 насіння льону, 1207 насіння та плоди інших олійних культур, 121291 цукрові буряки не застосовується ставка 14%.

Джерело: складено автором відповідно до Податкового кодексу України [5]

За оцінками експертів зменшення ставки податку на додану вартість з 20% до 14% не повинно привести до втрат бюджету, а також переробні підприємства зможуть заощадити 6% витрат під час закупівлі продукції за рахунок менших податкових зобов'язань виробника.

Варто відмітити, що з 01.01.2022 р. відповідно до п.п. 165.1.24 ст. 165 Податкового кодексу України доходи від продажу сільськогосподарської продукції з власних ділянок не оподатковуватимуться податком на доходи фізичних осіб лише у розмірі 12 мінімальних заробітних плат на податковий рік (у 2022 р. - 78000,00 грн.). У разі ж перевищення зазначеної суми, фізичній особі необхідно подати річну декларацію та оподаткувати відповідним податком суму перевищення.

Аналізуючи сучасний стан оподаткування сільськогосподарських товаровиробників можемо сказати, що не звертаючи уваги на надання певних пільг аграріям їх податкове навантаження майже залишається без змін та система оподаткування має низку прогалин.

Таким чином, з метою стимулювання розвитку сільськогосподарського виробництва в Україні та вирішення суттєвих проблем оподаткування вважаємо доцільним запровадження наступних заходів:

- запровадження пільгових ставок з ПДВ;
- реформування системи оподаткування сільськогосподарських підприємств;
- зниження податкового навантаження з аграріїв;
- запровадження диференційованої системи оподаткування окремих категорій сільгоспвиробників;
- стимулювання розвитку інтеграційних процесів між виробником, переробником та реалізатором;

стимулювання спеціальним оподаткуванням диверсифікації аграрного бізнесу та участі підприємств у сільському розвитку; забезпечення зручності в обчисленні та справленні таких податків [2, 4].

Висновки з проведеного дослідження. За останні роки податкове навантаження на сільськогосподарських товаровиробників значно виросло за рахунок скасування податкових пільг та підвищення ставок єдиного податку, що на жаль негативно впливає на результати діяльності у суб'єктів господарювання саме цієї царини.

Вважаємо, що сучасний стан податкової політики у сфері сільського господарства потребує значного реформування, адже вона є основним засобом регулювання макроекономічних процесів, і від ефективності її функціонування залежить економічний стан України загалом. На нашу думку, за умови впровадження запропонованих заходів та забезпечення ефективної державної підтримки аграрного сектору, буде забезпечено стабільний розвиток сільського господарства. Це в свою чергу, допоможе Україні стати економічно розвинутою країною.

Література.

1. Голобородько Т.В. Оподаткування сільськогосподарської діяльності в Україні та в зарубіжних країнах: дослідження впливу на цінову політику. *Ефективна економіка*. 2017. № 5. – URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=6031> (дата звернення 15.11.2021)
2. Добрунік Т. П., Радова О. В. Особливості оподаткування діяльності сільськогосподарських товаровиробників: сучасний стан та перспективи розвитку // *Облік і оподаткування: сучасний стан та перспективи розвитку*. [монографія] / за ред. Р. В. Кузіної. Харків: «Діса плюс». 2019. 200 с., С. 102-123 – URL: <http://dspace.oneu.edu.ua/jspui/handle/123456789/10029> (дата звернення 15.11.2021)
3. Про внесення змін до Податкового кодексу України та деяких законодавчих актів України щодо забезпечення збалансованості бюджетних надходжень у 2017 році: Закон України від 20.12.2016 р. № 1791-VIII. *Відомості Верховної Ради України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1791-19> (дата звернення: 01.12.2021).
4. Подаков Є.С. Сучасні аспекти оподаткування діяльності аграрних підприємств у 2019 році. *Економіка та управління національним господарством: Приазовський економічний вісник*. 2019. № 2 (13). С. 75 – 81.
5. Податковий кодекс України від 02.12.2010 № 2755-VI. *Відомості Верховної Ради України*. Дата оновлення: 21.11.2021. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17> (дата звернення: 01.12.2021).
6. Про скасування спеціального режиму оподаткування діяльності у сфері сільського та лісового господарства, а також рибальства: Лист ДФС України від 03.01.2017 № 8/7/99-99-15-03-02-17. *Державна податкова служба України*. URL: <https://tax.gov.ua/zakonodavstvo/podatkove-zakonodavstvo/listi-dps/70807.html> (дата звернення: 01.12.2021)

References.

1. Holoborodko, T.V. (2017), “Agricultural activities taxation in Ukraine and foreign countries: impact study on price policy”, *Efektivna ekonomika*, [Online], vol. 5, available at: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=6031> (Accessed 15 Nov 2021)
2. Dobrunik T. P. and Radova O. V. (2019), “Specifics of taxation of agricultural commodity producers: current status and development prospects”, *Oblik i opodatkuvannia: suchasnyj stan ta perspektyvy rozvytku*, [Online], available at: <http://dspace.oneu.edu.ua/jspui/handle/123456789/10029> (Accessed 15 Nov 2021)
3. The Verkhovna Rada of Ukraine (2016), The Law of Ukraine “On Amendments to the Tax Code of Ukraine and Certain Legislative Acts of Ukraine to Balance Budgetary Expenditures in 2017”, available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1791-19> (Accessed 01 Dec 2021)
4. Podakov Ye.S. (2019), “Modern aspects of taxation of activities of agricultural enterprises in 2019”, *Ekonomika ta upravlinnia natsional'nyim hospodarstvom: Pryazovs'kyj ekonomichnyj visnyk*, vol. 2, no. 13, pp. 75–81.
5. The Verkhovna Rada of Ukraine (2010), “Tax Code of Ukraine”, available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17> (Accessed 01 Dec 2021)
6. State Tax Service of Ukraine (2017), List of the Ukrainian SSF “On the reduction of the special taxation regime for activities in the field of agriculture and forestry, as well as fishing”, available at: <https://tax.gov.ua/zakonodavstvo/podatkove-zakonodavstvo/listi-dps/70807.html> (Accessed 01 Dec 2021).

Стаття надійшла до редакції 20.12.2021 р.